

Sygn. VPa 96/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2013 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Mastalerz

Sędziowie: SSO Magdalena Marczyńska, SSR del. Urszula Sipińska-Sęk (spr.)

Protokolant: sekr.sądowy Anna Fijołek

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa A. P. (1), R. P. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową A. P. (1)

i A. P. (2)

przeciwko (...) w R.

o odszkodowanie

na skutek apelacji powódki A. P. (1), powoda R. P. reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową A. P. (1), A. P. (2) oraz pozwanego (...) w R.

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie IV Wydziału Pracy

z dnia 22 grudnia 2011r.

sygn. IV P 360/10

- 1. z apelacji pozwanego zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 i 2 w ten sposób, że obniża zasądzoną kwotę 2.399,24 złotych (dwa tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt dziewięć złotych dwadzieścia cztery grosze) do kwoty 241,74 złotych (dwieście czterdzieści jeden złotych siedemdziesiąt cztery grosze), a w pozostałym zakresie powództwo oddala;*
- 2. oddala apelację powodów;*
- 3. z urzędu prostuje komparycję wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 22 grudnia 2011r. sygn. IVP 360/11 w ten sposób, iż obok powodów A. P. (1) i R. P. wpisuje powódkę A. P. (2);*
- 4. nie obciąża powodów kosztami procesu za instancję odwoławczą.*

Sygn. akt V Pa 96/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 12 sierpnia 2011 roku wniesionym przeciwko (...) S.A. – Oddział Kopalnia (...) pełnomocnik powódki A. P. (1) oraz małoletnich powodów A. P. (2) i R. P. reprezentowanych przez przedstawiciela ustawowego A. P. (2)

wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów po 1396,56 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu tytułem odszkodowania za zaniżenie przez pracodawcę ilości należnych akcji pozwanej spółki zmarłemu pracownikowi B. P. (1) oraz z tytułu dywidendy od utraconych akcji oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Pismem procesowym z dnia 10 sierpnia 2011 roku pełnomocnik powodów rozszerzył powództwo w ten sposób, że wniósł o zasądzenie na rzecz A. P. (1), A. P. (2) oraz na rzecz małoletniego R. P. kwoty po 2.621,46 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu tytułem odszkodowania za zaniżoną ilość akcji oraz dywidendę od zaniżonej ilości akcji.

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2011 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie wezwał do udziału w sprawie w charakterze powoda A. P. (2) na podstawie art. 195 § 2 kpc.

W piśmie procesowym z dnia 24 sierpnia 2011 roku pełnomocnik pozwanego podniósł zarzut przedawnienia roszczenia na podstawie art. 291 § 1 k.p.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 grudnia 2011 roku, wydanym w sprawie IV P 360/10 Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w Bełchatowie zasądził od pozwanego na rzecz powodów A. P. (1) i małoletniego R. P. po 2.399,24 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty, a w pozostałej części ich powództwa oddalił, oddalił w całości powództwo A. P. (2), zasądził od pozwanego na rzecz powódki A. P. (1) kwotę 540 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 236 złotych tytułem nieuiszczonego wpisu sądowego.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowią następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

B. P. (1) był zatrudniony w (...) S.A.(...) Kopalnia (...) w R. od 22 czerwca 1982 roku **do dnia 28 lutego 2003 roku**, na stanowisku elektromontera maszyn i urządzeń górniczych na odkrywce. Powyższe stanowisko zostało wymienione w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku Załącznik nr 2 poz. 4. Natomiast w okresie od dnia 1 marca 2003 roku do dnia 24 maja 2006 roku na stanowisku sztygara zmianowego oddziału związanego z utrzymaniem ruchu eklektycznego oddziału elektrycznego.

W trakcie swojej pracy B. P. (1) pracował na stanowisku montera maszyn górniczych, pracę swoją wykonywał w przodku. Generalnie do obowiązków B. P. (1) należało utrzymanie ruchu, zapewnienie ciągłości prac taśmociągów, koparek i zwałowarek. Praca pracownika powoda polegała na naprawach remontowych, konserwacyjnych i zabezpieczających w czasie postoju. Początkowo pracował przy obsłudze taśmociągów, później koparek i zwałowarek.

W dniu 3 grudnia 1998 roku został dokonany akt komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego (...) w R. w spółkę akcyjną Skarbu Państwa. Na mocy aktu komercjalizacji (§ 9) uprawnionym pracownikom przysługuje prawo do nieodpłatnego nabycia do 15% akcji Spółki należącej do Skarbu Państwa na zasadach określonych w ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych i rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 kwietnia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych (Dz. U. Nr 33, poz. 200).

Postanowieniem z dnia 22 grudnia 1998 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. wpisał do rejestru handlowego (...) S.A. w R.. W związku z komercjalizacją Przedsiębiorstwa Państwowego Kopalnia (...) powstała (...) S.A. Kapitał zakładowy spółki wynosi 1.145.000.000 złotych i dzielił się na 114.500.000 akcji imiennych.

W dniu 8 lutego 1999 roku została zawarta pomiędzy Skarbem Państwa a Kopalnią (...) S.A. w R. umowa zlecenia nr (...) na wykonanie czynności technicznych związanych z nieodpłatnym udostępnieniem akcji uprawnionym pracownikom, w której pozwana spółka zobowiązała się m. in. do przyjęcia świadczeń uprawnionych pracowników w terminie do 22 czerwca 1999 roku, sporządzenia ostatecznej listy uprawnionych i powiadomienia ministra o ich liczbie

oraz przyjmowania i rozpatrywania reklamacji dotyczących pominięcia uprawnionego na liście lub sprostowania danych dotyczących okresu zatrudnienia w komercjalizowanym przedsiębiorstwie państwowym.

W dniu 6 kwietnia 2005 roku powód zawarł ze Skarbem Państwa umowę nieodpłatnego zbycia 1553 akcji (...) Spółki Akcyjnej wartości nominalnej 10 złotych każda.

B. P. (1) zmarł w dniu (...) 2006 roku. Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2008 roku Sąd Rejonowy w Radomsku stwierdził, że spadek po B. P. (1) na podstawie ustawy nabyła jego żona A. P. (1) oraz dzieci A. P. (2) i R. P. po 1/3 części z dobrodziejstwem inwentarza.

Uchwała Walnego Zgromadzenia z dnia 30 czerwca 2009 roku określiła, że kwota 238.160.000 zł. została przeznaczona na wypłatę dywidendy.

W 2008 roku Kopalnia po raz pierwszy wypłaciła dywidendę w wysokości po 2,08 złotych brutto to jest 1,68 zł netto za akcję.

W dniu 1 września 2010 roku została zarejestrowana spółka (...) S.A. połączenia (...) S.A. do Spółki (...) S.A. w 2010 roku akcje Kopalni (...) S.A. w R. uległy konwersji na akcje (...) S.A.

A. P. (2) ukończyła 18 lat w dniu (...)

Powodowie nie zwracali się do pozwanej spółki o wypłatę odszkodowania z tytułu utraty dochodów w związku z zaniżoną wysokością świadczenia rentowego. Do chwili obecnej powodowie posiadają otrzymane przez B. P. (1) akcje.

Na dzień orzekania wartość akcji (...) na rynku notowań wyniosła 20,63 złotych za akcję.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwa A. P. (1) działającej w imieniu własnym i małoletniego R. P. zasługuje na uwzględnienie co do kwot po 2.399,24 zł na podstawie art. 471 kc w związku z art. 300 kp, natomiast w pozostałej części podlegały oddaleniu. Sąd Rejonowy wskazał, że powodowie dochodzili roszczeń jako spadkobiercy B. P. (1), jednakże w ocenie Sądu pierwszej instancji uprawnienia powódki A. P. (3) do występowania w imieniu małoletniej córki A. P. (2) wygasło wobec uzyskania przez nią pełnoletności. Brak stanowiska pełnoletniej A. P. (2) i nie przystąpienie jej do sprawy doprowadziło do oddalenia powództwa w tym zakresie.

W dalszej części uzasadnienia Sąd Rejonowy wskazał, że uprawnienia pracowników komercjalizowanego przedsiębiorstwa do nieodpłatnego i nabycia akcji wynikają z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 171 poz. 1397 ze zm.). Z przepisu tego wynika, że uprawnionym pracownikom przysługuje prawo do nieodpłatnego nabycia, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3. Natomiast zbycie akcji odbywa się w grupach wyodrębnionych ze względu na okresy zatrudnienia uprawnionych pracowników w komercjalizowanym przedsiębiorstwie państwowym i spółce powstałej w wyniku komercjalizacji (art. 36 ust. 4). Uprawnieni pracownicy mogli skorzystać z prawa do nabycia akcji nieodpłatnie, o ile w ciągu sześciu miesięcy od dnia wpisania spółki do rejestru złożą pisemne oświadczenie o zamiarze nabycia akcji. Nie złożenie oświadczenia w powyższym terminie powodowało utratę prawa do nieodpłatnego nabycia akcji (art. 38 ust. 1 ustawy).

Dalej podniósł, że zasady podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalenie liczby akcji przypadających na każdą z tych grup, tryb nabywania akcji przez uprawnionych pracowników zawarte zostało w wydanym z upoważnienia ww. ustawy rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 33, poz. 200). Na podstawie tego rozporządzenia uprawnieni pracownicy nabywali akcje Skarbu Państwa w równej liczbie w ramach grupy wyodrębnionej ze względu za łączny okres zatrudnienia w komercjalizowanym przedsiębiorstwie państwowym i w spółce powstałej w wyniku komercjalizacji tego przedsiębiorstwa. Zaliczenie uprawnionych pracowników do określonej grupy następuje zaś na podstawie udokumentowanego okresu zatrudnienia, a do komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego i do spółki powstałej w wyniku komercjalizacji należy obowiązek wydania zaświadczeń o okresie zatrudnienia, decydującym o zaliczeniu danego pracownika do odpowiedniej grupy osób uprawnionych pod

względem liczby akcji (§ 2 ust. 2). Ustalenie okresu zatrudniania uprawnionych pracowników dokonywane było przy tym przy uwzględnieniu współczynników korygujących, stosowanych do wyliczenia okresów zatrudnienia do celów emerytalnych - § 2 ust. 3 ww. rozporządzenia, które zostało zastąpione rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 2003 roku (Dz. U. Nr 35 poz. 303).

Przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji transporcie obudów maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy pogłębieniu szybów i robotach szybowych, a to na podstawie art. 37 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2004r., Nr , poz. 353 ze zm.). Jak wskazał Sąd Rejonowy przesłuchani świadkowie W. Z. oraz P. M. potwierdzili, że w okresie swojej pracy poczynając od dnia 22 czerwca 1982 roku do dnia 28 lutego 2003 roku , B. P. (1) pracował na stanowisku elektromontera maszyn i urządzeń górniczych na odkrywce. Powyższe stanowisko zostało wymienione w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku załącznik nr 2 poz. 4 jako to, którego staż pracy przelicza się przy zastosowaniu przelicznika 1,5. Na stanowisku uprawniającym do przeliczenia według przelicznika 1,5 B. P. (1) przepracował 21 lat 7 miesięcy i 2 dni, co przy przeliczeniu według współczynnika 1,5 daje 24 lata które upoważniały pracownika do uzyskania pełnego pakietu akcji w ilości 1903 sztuki.

W ocenie Sądu Rejonowego odpowiedzialność za utratę przez uprawnionego pracownika prawa do akcji, będącą następstwem niewłaściwego wykonania obowiązków przez podmioty, do których należało przeprowadzenie procesu nieodpłatnego zbywania akcji, jest odpowiedzialnością kontraktową, której podstawę prawną stanowi art. 471 k.c. w zw. z art. 300 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2004 roku, I PK 291/03, OSNP 2004/23/397).

Za bezsporne uznał, że powód został naliczony do 9 grupy wyodrębnionej ze względu na łączny okres zatrudnienia w przedsiębiorstwie państwowym i Spółce. Na osobę uprawnioną zaliczoną do 9 grupy przypadają 1553 akcje Spółki. Przy uwzględnieniu przelicznika 1,5 do stażu pracy powód zostałby zaliczony do 10 grupy uprawnionych pracowników, w której przypadają 1903 akcje na pracownika, po konwersji akcji powodowi przysługiwałoby 1703 sztuki.

Z okoliczności sprawy w ocenie Sądu Rejonowego wynikało, że pozwana spółka dokonała wadliwego ustalenia okresu zatrudnienia powoda, uprawniającego go do nieodpłatnego nabycia akcji spółki, bowiem nieprawidłowo określiła charakter pracy górniczej wykonywanej przez powoda i nie zaliczyła w wymiarze półtora krotnym okresu pracy wykonywanej przez niego do okresu zatrudnienia uprawniającego do nieodpłatnego nabycia akcji mimo, iż zobowiązywały ją do tego obowiązujące wyżej cytowane przepisy. Zasady ustalania tego okresu wynikały z norm powszechnie obowiązujących, tj. rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 kwietnia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników, zmienionego następnie rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 stycznia 2003 roku oraz z art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z powyższych norm jednoznacznie wynika, iż przy ustalaniu okresów zatrudnienia powoda należało przyjąć okres zatrudnienia w wymiarze półtorakrotnym. Prawidłowe ustalenie okresu zatrudniania skutkowałoby zatem przyznaniem powodowi 1903, a nie 1553 akcji.

Sąd I instancji stwierdził, że zachowanie pozwanej spółki należało ocenić jako naruszenie obiektywnego obowiązku uczciwego postępowania, mającego znaczenie w stosunkach między pracownikiem a pracodawcą z uwagi na dysproporcje ich pozycji w stosunkach pracowniczych.

Mimo, iż B. P. (1) zmarł, to jednak w ocenie Sądu Rejonowego nie można uznać, aby prawo do nieodpłatnego nabycia akcji jak i ekspektatywa do tego prawa wraz ze śmiercią pracownika wygasły. Na poparcie tego stanowiska Sąd Rejonowy przywołał orzecznictwo Sądu Najwyższego.

Dokonując oceny wartości należnego powodowi odszkodowania z tytułu zaniżonej ilości akcji Sąd Rejonowy uznał, że jego wysokość w obecnej sytuacji zmieniła się, co nie pozostaje bez wpływu na wartość odszkodowania

za zaniżoną ilość akcji. Dokonana konsolidacja polegająca na połączeniu grupy kapitałowej spowodowała przeliczenie posiadanych przez pracowników akcji, której pełnomocnik pozwanego w sposób merytoryczny nie zakwestionował. Takie stanowisko profesjonalnego pełnomocnika pozwanego spowodowało, że wyliczenie współczynnika korygującego ilość akcji zostało oparte na wyliczeniu dokonanym przez pełnomocnika powoda, dając w ostatecznym rozrachunku 1703 sztuki akcji. Po odliczeniu należnej ilości akcji od ilości otrzymanej powodowi należało się 313 więcej sztuk akcji grupy kapitałowej. Powyższe akcje nie mają jednolitej wartości i są w ogólnym obiegu giełdowym. Ustalając wysokość należnego powodowi odszkodowania Sąd Rejonowy kierował się zasadą ogólną wyrażoną w art. 363 § 2 kc., zgodnie z którym jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Ponieważ w dniu orzekania cena ta sięgała 20,63 złotych, należało w ocenie Sądu Rejonowego zastosować tę wartość akcji pomnożoną przez 313 sztuki akcji utraconych co dało kwotę 6.457,19 złotych.

W dalszej części Sąd Rejonowy wskazał, że według art. 347 k.s.h. akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wskazanym w sprawozdaniu finansowym wydanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez walne zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom (§ 1). Wielkość kwoty przeznaczonej przez Walne Zgromadzenie spółki na wypłatę dywidendy została określona na kwotę 238.160.000 złotych, co przy wydaniu 114.500.000 sztuk akcji daje kwotę 2,08 złotych przypadającej na 1 sztukę akcji. Prawo do udziału w zysku jest bezwzględny prawem majątkowym akcjonariusza, którego nie można pozbawić ani statutem ani uchwałą walnego zgromadzenia. Warunkiem realizacji prawa do dywidendy jest, więc wskazanie zysku przez spółkę, która to okoliczność w przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości. Udział akcjonariusza w zysku (dywidenda) jakiej akcja (prawo do akcji) przynosi zgodnie z jego społecznogospodarczym przeznaczeniem jest pożytkiem w rozumieniu art. 54 k.c., którego pozwany wobec nieprawidłowego wyliczenia stażu pracy pozbawił powoda.

Zdaniem Sądu Rejonowego w przedmiotowej sprawie istotne znaczenie miało ustalenie, w jakim zakresie pozwany ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa działania względnie zaniechania. Według art. 361 k.c. zobowiązany ponosi odszkodowanie tylko za normalne działania lub zaniechania, z którego szkoda wynika.

Normalnym następstwem braku prawidłowej kwalifikacji stanowiska pracy powoda było przyznanie o 313 sztuki akcji mniej. Normalnym, więc następstwem tego działania jest pozbawienie spadkobierców zmarłego pracownika zysku – dywidendy za 2008 roku od utraconej ilości akcji, tym bardziej, że do chwili obecnej posiadali oni wcześniej przyznane akcje i ich nie pozbyli się. Powodowie mogli, więc oczekiwać uzyskania dywidendy za utracone akcje. Nabycie akcji powoduje po stronie nabywcy nabycie praw i obowiązków względem spółki akcyjnej. Obok praw i obowiązków typu korporacyjnego powstają także prawa o charakterze czysto majątkowym. Takim prawem jest prawo do dywidendy. Prawo to nie jest, więc uzależnione od możliwości udziału w walnym zgromadzeniu, a fakt, że nabywca nie złożył akcji w spółce na tydzień przed datą walnego zgromadzenia, na którym dokonano podziału zysku nie pozbawia go prawa do dywidendy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2005 roku, II CK 162/05). Oznacza to, więc możliwość dochodzenia odszkodowania wynikającego z utraty prawa do dywidendy. Między utratą przez prawa do akcji, a utratą dywidendy występuje tym samym normalny (adekwatny) związek przyczynowy.

Wobec podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, Sąd Rejonowy stwierdził (po szerokiej analizie treści art. 291 kp oraz art. 118 kc), że do roszczenia powoda ma zastosowanie 10-letni okres przedawnienia. Sąd pierwszej instancji przywołał w tym miejscu szereg orzeczeń Sądu Najwyższego potwierdzających słuszność stanowiska. Ponadto wskazał, że dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie mógł mieć znaczenia pogląd wyrażony w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2011 roku (I PZP 5/10, opubl. w nr 1 Biuletynu SN z 20111 poz. 21) dotyczący zastosowania terminu przedawnienia określonego w art. 291 § 1 kp. Jak wskazał bowiem Sąd Rejonowy, z treści tego judykatu, powołane przez stronę pozwaną rozstrzygnięcie zapadło w odniesieniu do zupełnie odmiennego roszczenia o odszkodowanie z tytułu otrzymywania niższej emerytury wskutek wydania przez pracodawcę niewłaściwego świadectwa pracy oraz niewydania zaświadczenia o pracy górniczej.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powodom należy się tytułem odszkodowania kwota 6.457,19 złotych odpowiadającą wartości rynkowej 313 akcji Spółki (...) S.A utraconych przez spadkodawcę powodów. Nadto zasadnym w ocenie Sądu Rejonowego okazało się żądanie odszkodowania w kwocie 728 złotych odpowiadające wysokością dywidendzie za rok 2008 od utraconych akcji.

Łączna wysokość odszkodowania należnego spadkobiercom B. P. wynosiła 7.197,72 zł. Sąd Rejonowy oddalił powództwo A. P. (2) z uwagi na brak legitymacji procesowej byłej przedstawicielki ustawowej po osiągnięciu przez A. P. (2) pełnoletności. W toku procesu ukończyła ona 18 lat, a co za tym idzie uzyskała pełną zdolność do czynności prawnych, a uzyskanie pełnoletności ma ten skutek, że ustaje przedstawicielstwo ustawowe.

Jak wskazał Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 13 czerwca 2011 roku A. P. (2) została wezwana do udziału w sprawie w charakterze powoda. Pomimo wezwania nie zgłosiła ona swojego udziału w sprawie. Przez sam fakt zawiadomienia A. P. (2) nie zyskała przymiotu współuczestnika koniecznego po stronie powodowej w toczącym się procesie. Zawiadomienie to stworzyło jej jedynie możliwość przystąpienia do sprawy w charakterze powoda, która to możliwość może być zrealizowana w terminie określonym w art. 195 § 2 zd. ostatnie.

Natomiast na rzecz A. P. (1) i R. P. Sąd Rejonowy zasądził kwoty po 2.399,24 zł stanowiące po 1/3 udziału w wierzytelności a w pozostałym zakresie oddalił powództwa.

O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. wyrażającego zasadę stosunkowego ich rozdzielenia. Wysokość poniesionych zarówno przez powoda jak i pozwanego kosztów była tożsama i wynosiła 900 złotych. Stanowiło ją wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym, którego wysokość wynikała z przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.). Mając na uwadze, że pozwany uległ w części wynoszącej ok. 40%, Sąd Rejonowy zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 540 złotych. O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) zw. z art. 100 k.p.c. nakazując pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 236 złotych tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych, odpowiadającą opłacie od pozwu od uwzględnionej części powództwa, której powód nie miał obowiązku uiścić.

Powyższy wyrok zaskarżyły apelacją obie strony.

Pozwany zaskarżył wyrok w części co do kwoty 4.315,00 zł. Wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, to jest:

- niewłaściwe zastosowanie art. 118 k.c. poprzez przyjęcie 10-letniego okresu przedawnienia,
- niezastosowanie art. 291 § 1 k.p. i przyjęcie, że 3-letni termin przedawnienia z tego przepisu nie odnosi się do roszczeń odszkodowawczych związanych z utratą prawa do nieodpłatnego nabycia akcji.
- art. 6 k.c. i art. 471 k.c. poprzez ich błędną wykładnię przez przyjęcie, że powód wykazał wysokość rzeczywiście poniesionej szkody oraz poprzez uznanie, że wartość jednej akcji pozwanego wynosi kwotę 20,63 zł.,
- naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Mając powyższe na uwadze, apelujący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części, bądź ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Powyższy wyrok zaskarżył także pełnomocnik powodów A. P. (1), R. P. i A. P. (2) w części tj. w punkcie 3 i 5 wyroku, zarzucając mu:

I. naruszenie prawa materialnego tj.

a) art. 95 § 2 kc poprzez jego niezastosowanie polegające na uznaniu przez Sąd I instancji, że udzielenie pełnomocnictwa przez przedstawicielkę ustawową A. P. (2) w jej imieniu wygasa z chwilą osiągnięcia przez A. P. (2) pełnoletności, w sytuacji gdy pełnomocnictwo procesowe udzielone w imieniu małoletniego dziecka przez jego przedstawiciela ustawowego nie wygasło z chwilą uzyskania przez to dziecko pełnoletności,

b) art. 96 kc przez jego niezastosowanie polegające na nieuwzględnieniu przez Sąd I instancji pełnomocnictwa udzielonego przez A. P. (2) dla adwokata E. G. z dnia 11 lipca 2011 r., które zostało złożone przez pełnomocnika na posiedzeniu w dniu 11 sierpnia 2011r.;

II. naruszenie prawa procesowego tj.

a) art. 195 § 2 kpc przez jego błędne zastosowanie polegające na zawiadomieniu A. P. (2) o możliwości wstąpienia jej w charakterze powódki do toczącego się postępowania, w sytuacji gdy A. P. (2) występowała w niniejszym postępowaniu w charakterze powódki, co również potwierdziła udzieleniem pełnomocnictwa adw. E. G. w dniu 11 lipca 2011r., które zostało złożone w dniu 11 sierpnia 2011 r. na posiedzeniu,

b) art. 350 § 1 kpc przez jego niezastosowanie polegające na nie sprostowaniu przez Sąd z urzędu w sentencji wyroku oznaczenia stron przez wpisanie jako powódki A. P. (2),

c) art. 351 § 3 kpc przez jego niezastosowanie polegające na nie wydaniu orzeczenia uzupełniającego wyrok w sytuacji gdy pełnomocnik powodów w piśmie z dnia 4 stycznia 2012 roku wnioskował w trybie art. 351 § 1 kpc o uzupełnienie sentencji wyroku przez wpisanie A. P. (2) jako powódki, a który to wniosek nie został rozpatrzony,

d) art. 160 § 1 kpc zdanie drugie przez jego niezastosowanie polegające na nie wydaniu zarządzenia w przedmiocie sprostowania protokołu posiedzenia z dnia 13 grudnia 2011 roku w sytuacji gdy pełnomocnik powodów w piśmie z dnia 4 stycznia 2012 roku wnioskował w trybie art. 160 § 1 kpc o sprostowanie protokołu posiedzenia z dnia 13 grudnia 2011 roku w sposób wskazany w tym piśmie, który to wniosek nie został rozpatrzony,

e) art. 352 kpc przez jego nieprawidłowe zastosowanie polegające na nie wymienieniu w sentencji wyroku powódki A. P. (2) w stosunku do której zapadło merytoryczne rozstrzygnięcie,

f) art. 98 kpc w zw. z § 12 pkt 1 ust. 2 rozporządzenia MS z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) przez jego nieprawidłowe zastosowanie polegające na błędnym określeniu wysokości kosztów zastępstwa procesowego należnych powodom.

Mając powyższe na uwadze, apelujący wniósł o zmianę wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz A. P. (2) kwoty 2.399,24 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów A. P. (1), R. P. i A. P. (2) kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o jego uchylenie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za instancje odwoławczą.

Na rozprawie w dniu 15 listopada 2012 roku pełnomocnik powodów poparł wniesioną apelację i jednocześnie wniósł o oddalenie apelacji pozwanego oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Na rozprawie w dniu 29 sierpnia 2013 roku pełnomocnik powodów z ostrożności procesowej na wypadek uwzględnienia apelacji pozwanego wniósł o nie obciążanie powodów kosztami postępowania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Apelacja pozwanego zasługuje na uwzględnienie albowiem trafnym okazał się zawarty w apelacji zarzut naruszenia przepisu art. 118 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie iż roszczenie przedawnia się z upływem 10 lat od dnia wymagalności.

Na wstępie Sąd Okręgowy pragnie przypomnieć, iż wcześniej w tożsamych sprawach przyjmował 10-letni termin przedawnienia uznając, iż żądanie odszkodowania z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji spółki skierowane przeciwko pracodawcy (byłemu pracodawcy) nie jest „roszczeniem ze stosunku pracy” w rozumieniu art. 291 § 1 k.p., i nie podlega przedawnieniu według tego przepisu.

W judykaturze do niedawna prezentowany był bowiem pogląd, że roszczenia odszkodowawcze pracowników przeciwko pracodawcy (byłemu pracodawcy) oparte na przepisach prawa cywilnego, a więc mających zastosowanie w sprawach z zakresu prawa pracy na mocy art. 300 k.p., przedawniają się według reguł określonych w przepisach Kodeksu cywilnego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 5 maja 2009 r., I PK 13/09, OSNP 2011, nr 1-2, poz. 4; z 15 listopada 2007 r., II PK 62/07, OSNP 2009, nr 1-2,

W maju i czerwcu 2012 roku zapadły na tle tożsamych stanów faktycznych odmienne wyroki Sądu Najwyższego, w których ten stanął na stanowisku, iż w zakresie przedawnienia do tego rodzaju roszczeń ma zastosowanie przepis art. 291 kp . (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 roku, I PK 211/11, LEX nr 1214327; z dnia 8 maja 2012 roku, I PK 213/11, LEX nr 1214328; z dnia 8 maja 2012 roku, I PK 226/11, LEX nr 1214329; z dnia 14 czerwca 2012 roku, I PK 225/11, LEX nr 1219496).

Postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2012 roku wydanym w analogicznej sprawie przeciwko temu samemu pracodawcy – sygn. akt I PK 71/12 Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁷ § 1 k.p.c. przekazał do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego następujące zagadnienie prawne: „czy roszczenie o odszkodowanie z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji ulega przedawnieniu na podstawie art. 291 § 1 k.p., czy na podstawie art. 118 k.c. w związku z art. 471 k.c.?”

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy podniósł, iż zagadnienie to dotyczy stosowania odpowiednich przepisów o przedawnieniu w odniesieniu do roszczenia pracownika skierowanego przeciwko pracodawcy (obecnemu lub byłemu) o odszkodowanie z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji pracowniczych, która została spowodowana przez działania (zaniechania) pracodawcy. W szczególności rozstrzygnięcia wymaga, czy roszczenie to, dla którego podstawę materialną stanowią niewątpliwie przepisy prawa cywilnego (przede wszystkim art. 471 k.c.), przedawnia się według przepisów Kodeksu pracy (w szczególności art. 291 § 1 k.p.), czy też Kodeksu cywilnego (art. 118 k.c.). Sąd Najwyższy podkreślił nadto w uzasadnieniu tegoż postanowienia, iż odpowiedź na to pytanie będzie miało zasadnicze znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w rozpoznawanej sprawie, ale także innych podobnych spraw, o analogicznych stanach faktycznych, w których uwzględnienie albo oddalenie powództwa o odszkodowanie zależy między innymi od przyjęcia trzyletniego (art. 291 § 1 k.p.) lub dziesięcioletniego (art. 118 k.c.) okresu przedawnienia. Będzie mieć także znaczenie dla rozwoju prawa, ponieważ uporządkuje kwestie związane z treścią

pojęcia „roszczenia ze stosunku pracy” (w rozumieniu art. 291 § 1 k.p.).

Sąd Najwyższy podniósł, iż być może należałoby zrewidować dotychczasowe rozumienie pojęcia „roszczenie ze stosunku pracy”, poszerzyć jego treść normatywną i przyjąć, że kwestia przedawnienia roszczeń w stosunkach między pracodawcą i pracownikiem (także tych tylko „związanych ze stosunkiem pracy”) jest kompleksowo

uregulowana w Kodeksie pracy, a w związku z tym w stosunkach tych w ogóle nie jest potrzebne odwoływanie się do regulacji Kodeksu cywilnego (np. art. 118 k.c.).

Udzielając odpowiedzi na przedstawione powyżej zagadnienie prawne Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 21 listopada 2012 roku w sprawie I PZP 1/12 (niepubl.) ostatecznie stanął na stanowisku, że roszczenie

o odszkodowanie od pracodawcy z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji ulega przedawnieniu na podstawie art. 291 § 1 k.p.

W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podniósł m.in. że obowiązki pracodawcy w zakresie procedury nieodpłatnego udostępniania akcji wynikają ze stosunku pracy, bowiem mają samodzielną podstawę w ustawie i w tym znaczeniu są niezależnie od umowy zawieranej przez Skarb Państwa z pracodawcą dla realizacji prawa pracowników do akcji. Uzasadnione jest zatem w ocenie Sądu Najwyższego ostatecznie orzecznictwo przyjmujące, że roszczenie o odszkodowanie od pracodawcy z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji ulega przedawnieniu na zasadach określonych w art. 291 § 1 k.p. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 roku, I PK 211/11, LEX nr 1214327; z dnia 8 maja 2012 roku, I PK 213/11, LEX nr 1214328; z dnia 8 maja 2012 roku, I PK 226/11, LEX nr 1214329; z dnia 14 czerwca 2012 roku, I PK 225/11, LEX nr 1219496). Ogólna zasada, że to podstawa prawna roszczenia określa termin przedawnienia sprawdza się więc dopiero po odpowiedzi na pytanie, z jakiego stosunku prawnego roszczenie wynika, a zatem jaka podstawa prawna stanowi podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej.

Dalej Sąd Najwyższy wskazał, że obowiązki pracodawcy wobec pracownika (byłego pracownika) mają swoją podstawę w art. 36 i 38 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (tekst jedn. Dz. U. z 2002r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.) i rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 3 kwietnia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych (Dz. U. Nr 33, poz. 200). Obowiązek pracodawcy nie jest tu przypadkowy, stąd nieuzasadnione jest twierdzenie, że występuje tylko „przy okazji istnienia stosunku pracy”. To, że z mocy przepisów dotyczących nieodpłatnego nabycia akcji powstaje między uprawnionym a Skarbem Państwa oraz prywatyzowaną spółką stosunek prawny o charakterze cywilnym nie oznacza, że niweluje on zwykłe obowiązki pracodawcy wobec pracownika, przewidziane z mocy ustawy i rozporządzenia. Składają się one na treść stosunku pracy i wynikają z uprzedniego zatrudnienia. Ich legitymacji nie stanowi zlecenie jakie pracodawca zawiera ze Skarbem Państwa.

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową sprawę podzielił ostatecznie pogląd prawny wyrażony w opisanej wyżej uchwale i uznał, że Sąd Rejonowy błędnie przyjął, iż do roszczenia powoda ma zastosowanie 10-letni okres przedawnienia wynikający z art. 118 k.c. Aprobując stanowisko Sądu Najwyższego należało zatem do sytuacji prawnej powoda w aspekcie zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia zastosować przepis art. 291 k.p., który przewiduje 3-letni okres przedawnienia. Przepis ten stanowi, iż roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Jeśli chodzi o kwestię daty wymagalności, o której mowa w cytowanym przepisie Sąd Okręgowy podzielił w tym zakresie poglądy wyrażone przez Sąd Najwyższy w tożsamyh sprawach (I PK 211/11 oraz I PK 213/11), w których ten uznał, iż bieg terminu przedawnienia należy liczyć od chwili zawarcia umowy nieodpłatnego nabycia akcji ze Skarbem Państwa, co w przedmiotowej sprawie miało miejsce **w dniu 6 kwietnia 2005 roku**.

W trakcie biegu przedawnienia tj. w 2006r. zmarł były pracownik pozwanego B. P. (1). Z chwilą jego śmierci ogół jego praw i obowiązków w drodze sukcesji ogólnej przeszedł na jego spadkobierców – powodów w niniejszej sprawie, co zostało potwierdzone prawomocnym postanowieniem sądowym o nabyciu spadku.

Do spadku wchodzi także prawo pracownika do nieodpłatnego nabycia akcji. Prawo to może zatem być zrealizowane przez spadkobierców uprawnionego pracownika. Kwestię tę rozstrzygnął pozytywnie Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 15 listopada 2000 r. (III ZP 20/00, OSNAPiUS z 2001 r., nr 16, poz. 504). W uzasadnieniu uchwały wskazano, że prawo pracownika do nieodpłatnego nabycia akcji jest prawem majątkowym, wchodzącym do spadku po nim i podlegającym dziedziczeniu z mocy art. 922 § 1 k.c. Prawo do nabycia akcji, zarówno preferencyjnego, jak i nieodpłatnego, ma wymiar majątkowy, jest bowiem uwarunkowane ekonomicznym interesem uprawnionego. Jako takie zaś wchodzi do spadku po nim, nie należy bowiem do praw i obowiązków ściśle związanych z osobą spadkodawcy. Do takich praw zaliczane są te, które mają na celu zaspokojenie interesu indywidualnego zmarłego lub jego indywidualnych potrzeb, jak np. roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę czy prawo do

alimentów. Prawo do nieodpłatnego nabycia akcji nie jest ściśle związane z osobą pracownika, skoro wyłącznym jego przeznaczeniem nie jest zaspokojenie jego indywidualnego interesu. Takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy z dnia 23 maja 2003 r. III CKN 1308/00.

Skoro prawo do nieodpłatnego nabycia akcji wchodzi w skład spadku, to tym samym do masy spadkowej należy zaliczyć ściśle z tym prawem związane prawo do odszkodowania z tytułu zaniżenia ilości nabytych akcji oraz niewypłaconej dywidendy od utraconych akcji, z którym to żądaniem wystąpili spadkobiercy B. P. (1).

Przedawnienie nie jest jednak samodzielnym i odrębnym uprawnieniem jak próbował dowodzić pełnomocnik powodów. Prawo to jest ściśle związane z już istniejącymi prawami (z punktu widzenia wierzyciela) i obowiązkami (z punktu widzenia dłużnika) (tak por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 19 czerwca 2012 roku, I ACa 256/12, lex nr 1220759). Następcy prawni wstępują zatem w dokładnie taką samą sytuację prawną i faktyczną, która istniała w chwili śmierci spadkobiercy, co wynika z zasady sukcesji uniwersalnej wyrażonej w art. 922§1 k.c. (por. wyrok WSA w Krakowie z dnia 17 kwietnia 2008 r., I SA/Kr 926/07, lex nr 467798).

W przedmiotowej sprawie roszczenia powodów wynikają ze stosunku pracy spadkodawcy B. P. (1). Roszczenia powodów jako nabyte w drodze dziedziczenia, są ściśle związane z uprawnieniami zmarłego pracownika pozwanego wynikającymi ze stosunku pracy. Roszczenia ze stosunku pracy przedawniają się w terminach wynikających z art. 291 k.p. Fakt wystąpienia z roszczeniami wynikającymi ze stosunku pracy przez spadkobierców byłego pracownika, nie powoduje że roszczenia te przestają być związane ze stosunkiem pracy, jak chce pełnomocnik powodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2007r. IV CZ 99/09). Na spadkobierców przechodzi nie tylko roszczenie przysługujące spadkodawcy, ale także sytuacja prawna związana z tym roszczeniem, co dotyczy przedawnienia. Prowadzi to do wniosku, że również roszczenie spadkobierców byłego pracownika o odszkodowanie od pracodawcy spadkodawcy z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji ulega przedawnieniu na podstawie art. 291 § 1 k.p. Z chwilą zatem śmierci B. P. (1) powodowie nabyli nie tylko prawo do żądania odszkodowania z tytułu utraconych przez spadkodawcę akcji, ale również wstąpili w jego sytuację prawną związaną z biegiem przedawnienia tego roszczenia.

Tym samym uznać należało, iż roszczenie powodów – spadkobierców B. P. (1) o odszkodowanie z tytułu utraconego prawa do akcji, zgodnie z art. 291 § 1 k.p., uległo przedawnieniu z upływem trzech lat od daty zawarcia przez B. P. (1) umowy nieodpłatnego nabycia akcji co nastąpiło w dniu 6 kwietnia 2005r., czyli z dniem 6 kwietnia 2008 roku.

Podzielenie przez Sąd Okręgowy zawartego w apelacji zarzutu naruszenia przepisu art. 118 k.c. poprzez jego zastosowanie do oceny kwestii przedawnienia roszczenia powodów czyni apelację pozwanego w pełni zasadną i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w zaskarżonej części. Czyni to bezprzedmiotowym ustosunkowywanie się do pozostałych zarzutów zawartych w apelacji pozwanego .

Skuteczność podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia powodów z art. 291 k.p. czyni bezzasadną apelację pełnomocnika powodów. Przedawnione roszczenie nie korzysta z ochrony prawnej. Prawidłowym zatem – mimo błędnego uzasadnienia - było oddalenie przez Sąd Rejonowy powództwa A. P. (2).

Nie można jednak nie oddać racji stronie powodowej, iż Sąd Rejonowy naruszył art. 195§2 k.p.c. oraz art. 95§2 k.c. i 96 k.c. Przepis art. 195§2 k.p.c. nakłada na Sąd obowiązek zawiadomienia o toczącym się procesie tych osób, których udział w sprawie w charakterze powodów jest konieczny. Przepis ten dotyczy sytuacji, gdy po stronie powodowej występuje współuczestnictwo konieczne. Współuczestnictwo konieczne oznacza, że legitymacja procesowa przysługuje kilku osobom łącznie. Nie wstąpienie do sprawy jednego ze współuczestników koniecznych powoduje zatem oddalenie powództwa wobec pozostałych, z uwagi na brak legitymacji do dochodzenia roszczenia. W przedmiotowej sprawie nie mieliśmy do czynienia z taką sytuacją. Po stronie powodowej nie występuje współuczestnictwo konieczne, a jedynie współuczestnictwo materialne zwykłe. Nadto A. P. (2) występowała w procesie jako powódka od samego początku, a zatem niezrozumiałym było jej zawiadomienie o toczącym się procesie w trybie art. 195 k.p.c. Uzyskanie pełnoletniości przez A. P. (2) spowodowało li tylko wygaśnięcie przedstawicielstwa ustawowego po stronie jej matki A. P. (1). Nie oznacza to jednak zniesienia wszystkich

dotychczasowych czynności procesowych dokonanych w imieniu małoletniego przez przedstawiciela ustawowego. Dotychczasowe czynności procesowe dokonane przez przedstawiciela ustawowego małoletniego przed osiągnięciem przez niego pełnoletniości pozostają w mocy. Dotyczy to w szczególności pozwu wniesionego w imieniu małoletniego. Wygasa jedynie przedstawicielstwo ustawowe, a co za tym idzie i pełnomocnictwo procesowe udzielone w imieniu małoletniej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 maja 1968 r. III PZP 9/68, OSP 1969/2/3). Wygaśnięcie przedstawicielstwa ustawowego oraz pełnomocnictwa procesowego udzielonego adwokatowi przez ustawowego przedstawiciela małoletniego dziecka z chwilą uzyskania pełnoletniości przez to dziecko skutkuje jedynie tym, że osoby te nie mogą w imieniu tej osoby od uzyskania przez nią pełnoletniości dokonywać czynności procesowych. Z chwilą osiągnięcia pełnoletniości strona uzyskuje zdolność do czynności procesowych i od tego momentu, dopóki nie ustanowi pełnomocnika procesowego, nikt poza nią nie może podejmować czynności procesowych. A. P. (2) po osiągnięciu pełnoletniości nie cofnęła powództwa wniesionego w jej imieniu przez przedstawicielkę ustawową, a zatem pozew ten wywoływał skutki prawne i winien zostać merytorycznie rozpoznany. Tym bardziej, że po osiągnięciu pełnoletniości A. P. (2) w dniu 11 lipca 2011r. udzieliła pełnomocnictwa procesowego adwokatowi, który w jej imieniu powództwo popierał. Co więcej Sąd Rejonowy tak uczynił, skoro oddalił powództwo A. P. (2). Oddalenie powództwa jest bowiem niczym innym jak jego merytorycznym rozpoznaniem. Pisemne motywy sporządzonego uzasadnienia wyroku w tej części nie przystają do jego treści. Jeżeli Sąd Rejonowy był zdania, że A. P. (2) nie jest powódką, to nie powinien w wyroku zamieszczać rozstrzygnięcia jej powództwa. Oddalenie powództwa A. P. (2) zaskarżonym wyrokiem, oznacza że Sąd Rejonowy wbrew motywom uzasadnienia uznał ją za stronę procesu. Bezzasadnie zatem pominął ją w komparycji wyroku.

Ponieważ A. P. (2) od początku procesu była jego stroną, Sąd Okręgowy na podstawie art. 350 § 3 k.p.c. sprostował komparację wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie w ten sposób, że obok powodów A. P. (1) i R. P. wpisał powódkę A. P. (2).

Reasumując, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w zaskarżonej części tj. punktach „1” i „2” w ten sposób, że wskazane kwoty obniżył do kwoty 241,74 złotych i oddalił powództwo co do pozostałej części.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie nieobciążania powodów kosztami zastępstwa procesowego za drugą instancję znajduje natomiast uzasadnienie w treści art. 102 k.p.c. Wydając to rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy uznał, że za szczególne okoliczności, o których mowa w powołanym przepisie można uznać w przedmiotowej sprawie zmianę linii orzeczniczej Sądu Najwyższego w zakresie stosowania okresu przedawnienia roszczeń z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji, która została omawiana na wstępie rozważań. Podkreślić należy, iż uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w sprawie I PZP 1/12, przesądzająca okoliczność, że roszczenie o odszkodowanie od pracodawcy z tytułu utraty prawa do nieodpłatnego nabycia akcji ulega przedawnieniu na podstawie art. 291 § 1 k.p. zapadła dopiero w dniu 21 listopada 2012 roku. W tej sytuacji należy stwierdzić, iż powodowie mogli być w dacie wniesienia pozwu subiektywnie przekonani o zasadności swego roszczenia, co uzasadnia zastosowanie art. 102 k.p.c. (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1979 roku, III PR 78/79, OSP 1980/11/196).